

Bevara kulturhistoriska miljöer, svar på motion (KD)

Förslag till samhällsbyggnadsnämndens beslut

1. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första att-sats besvaras med hänvisning att Linköpings kommun i dag redan har den typ av styrning av bebyggelse inom stadskärnan som motionärerna efterfrågar.
2. Motionens andra att-sats avslås med hänvisning att sådana estetiska kriterier eller normativa regler om arkitekturen i staden som motionärerna efterfrågar strider mot intentionerna i det av kommunfullmäktige antagna Arkitekturprogram för Linköpings innerstad.

Ärende

Magnus Engström och Per Larsson (KD) föreslår i en motion från november 2017:

- Att samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att säkerställa att de byggnader som uppförs i kulturhistoriska miljöer ska harmonisera med den skyddsvärda bebyggelsen.
- Att samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att upprätta konkreta estetiska kriterier för att i Linköpings stadskärna skapa förutsättningar för utveckling av nyproducerade byggnader med klassiska arkitektonisk karaktär.

Motionärerna förslår således att byggnader som uppförs i kulturhistoriska miljöer i stadskärnan i Linköping ska harmonisera med den skyddsvärda bebyggelsen runt omkring och föreslår vidare att Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att upprätta estetiska kriterier av klassisk typ för kompletteringsbebyggelsen i stadskärnan.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Bevara kulturhistoriska miljöer, svar på motion (KD), 2017-09-28

Sammanfattning och bedömning

Redan idag har kommunen den typ av styrning av bebyggelse inom stadskärnan som motionären efterfrågar i den första att-satsen genom Riksintresset för kulturmiljö Linköpings innerstad samt inriktningar i ÖP staden 2010. I tolkningen av riksintresset har Linköpings kommun tillsammans med Länsstyrelsen arbetat fram ett antal rekommendationer för hur man bör hantera tillkommande ny bebyggelse. Punkt tre i den lista av rekommendationer är den som bäst svarar på motionens vilja. Notera att rekommendationen gäller ett specifikt område som mycket väl motsvarar den skyddsvärda stadskärna som motionärerna beskriver, se illustration.

” 3. En byggnad bör i regel placeras i tomtgräns mot gata. Byggnaden bör ej vara högre än omgivande bebyggelse. En byggnads proportioner, takform, taklutning material och färger bör harmonisera med omgivningen. ”

I att-sats nummer två efterfrågar motionärerna att estetiska kriterier upprättas för ny bebyggelse i stadskärnan. Att upprätta sådana estetiska kriterier eller normativa regler om arkitekturen i staden strider mot intentionerna i det av kommunfullmäktige antagna Arkitekturprogram för Linköpings innerstad. Programmet bygger på en diametralt annan utgångspunkt.

Arkitekturprogrammets inriktning är tvärt om att, stimulera till egna initiativ och förslag från aktörernas sida. I Linköping ska råda stor valfrihet kring uttryck, stil och arkitektonisk idé så länge det finns en kvalitativ avsikt och att arkitekturen som föreslås är berörande, robust, och användbar. Byggherren ska också beskriva på vilket sätt den nya byggnaden samspelar med sin omgivning. Målet är att skapa nya bevarande värda byggnader och byggnadsminnen, inte härma äldre.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen förslår därför att motionen avslås.

Bakgrund

KD har inkommit med en motion med rubriken Bevara kulturhistoriska miljöer. KD skriver att man är positiva till att staden växer och förtätas och att en attraktiv stadskärna utvecklas men markerar samtidigt att förtätningen ska ske på ett sådant sätt att kulturhistoriska miljöer värnas med särskilt fokus på nya byggnader. Man lyfter fram de kulturhistoriskt värdefulla byggnadernas viktiga funktion som garanter för estetisk hållbarhet och attraktivitet över tid. KD betonar vikten av att vid planering förstärka attraktiviteten genom att ny bebyggelse samspelar med befintlig och på så sätt även förstärka den befintliga kulturhistoriskt intressanta arkitekturen. Man lyfter särskilt fram ett exempel på Djurgårdsgatan där man menar att kulturhistoriskt intressanta byggnader kommer att skymmas av moderna byggnader utan att kommunen gjort en kulturhistorisk analys, vilket man påstår krävs i den befintliga detaljplanen.

KD vill därför att kommunen säkerställer att ny byggnation i de kulturhistoriska miljöerna inte tillåts bryta med det befintliga formspråket eller förstöra rumsliga upplevelser. De önskar att utveckla arkitekturen i Linköpings stadskärna i klassisk tradition. De föreslår att kommunen ska ställa krav på sadeltak, spröjsade fönster mm. De menar att detta skulle ha stor inverkan på kommunens attraktivitet och tillväxt.

Kulturmiljön i innerstaden, kommunens svar

Motionen ger uttryck för ett intresse för stadens arkitektur, såväl befintlig som tillkommande, det är glädjande. Linköpings stadskärna rymmer många karaktärsfulla och kvalitativa byggnader av hög arkitektonisk kvalitet som vi värdesätter och värnar. Skydd för kulturhistorisk värdefull bebyggelse finns också i landets lagstiftning genom ett antal paragrafer såväl i PBL som i Miljöbalken. Ett exempel på detta är att Linköping innerstad har pekats ut som riksintresse för kulturmiljövården och enligt miljöbalken 3 kap 6§ ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada värdet. I anslutning till framtagande av den gemensamma översiktsplanen för Linköping och Norrköping gjordes ett tolkningsarbete kring vad detta skulle kunna innebära för Linköpings riksintresse. Arbetet landade i ett antal rekommendationer som Linköpings kommun tillsammans med Länsstyrelsen arbetat fram. Punkt tre är den rekommendation som bäst svarar på motionens intention.

”3. En byggnad bör i regel placeras i tomtgräns mot gata. Byggnaden bör ej vara högre än omgivande bebyggelse. En byggnads proportioner, takform, taklutning material och färger bör harmonisera med omgivningen.”

Linköpings kommun har tagit ett steg längre i ÖP staden från 2010 (sid 115) och utpekat Linköpings stadskärna som värdefullt bebyggelseområde för kulturmiljön (motsvarande PBL 8 kap 13 §). ÖP staden 2010 införde tre inriktningpunkter för hur den långsiktiga utvecklingen inom utpekade miljöer

som denna skulle ske: i samråd med stadsantikvarie, grundat i fördjupad kulturhistoriskt underlag och med formulerade långsiktiga målsättningar. Vilket geografiskt område som avses i motionen är något oklart och huvudinriktningen tycks vara stadskärnan, men vid ett tillfälle nämns Djurgårdsgatan vilket snarare är inom det område som kallas den utvidgade innerstaden. För den utvidgade innerstaden finns även ett annat styrande dokument som hanterar kvalitetsfrågor i byggandet d.v.s. Arkitekturprogram för Linköpings innerstad. Som en illustration på hur kommunen förbättrar och förtydligar arbetet med kulturhistorisk värdefull miljö framgår av sista kapitlet, kap 9. I detta kapitel identifieras ett behov av att ta fram ett dokument som beskriver principer/inriktningar för kulturmiljöarbetet för hela den utvidgade innerstaden för bättre förståelse och större transparens. Detta arbete håller på att startas.

Vi arbetar således metodiskt för att värna den kvalitativa arkitektur som tidigare generationer har lämnat till oss att förvalta och utveckla.

Motionärerna föreslår sedan att Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att upprätta estetiska kriterier av klassisk typ för kompletteringsbebyggelsen i stadskärnan. Det strider mot det av Kommunfullmäktige antagna Arkitekturprogrammets intention. Den intentionen bygger på en helt annan utgångspunkt nämligen att det ska råda stort handlingsfrihet kring vilket arkitektoniskt uttryck arkitekt och byggherre bedömer lämpligt så länge det finns en kvalitativ avsikt, att man säkerställer att arkitekturen som föreslås är berörande, robust, och användbar och att man beskriver hur det nya projektet samspelar med sin omgivning. Målet är att skapa nya byggnadsminnen inte härma äldre tiders byggnadsminnen. Denna utgångspunkt är inte fixerat till en arkitektonisk stil och utesluter därmed inte den klassiska arkitekturen från nyproduktion, om ovan angivna förutsättningar uppfylls.

I texten lyfts planärendet utmed Djurgårdsgatan fram, där motionären menar att kommunen bryter mot gällande detaljplan när vi föreslår ny bebyggelse utmed Djurgårdsgatan utan att innan göra en kulturmiljöutredning. Det påståendet bygger på ett missförstånd. Det är i gällande *översiktsplan* som frågan om kulturmiljöutredning lyfts kopplat till eventuell ny bebyggelse vid Stolplyckan och Eskadern. Det är ett riktigt påpekande och kommer att behandlas i kommande detaljplaneplanarbete.

Jämställdhet

En jämställdhetsanalys bedöms inte vara relevant i detta ärende.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Paul Håkansson

Reidar Danielsson

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige
Förslagsställaren